

DIFERENCIĀCIJA, INDIVIDUALIZĀCIJA UN PERSONALIZĀCIJA

Kāpēc tas ir svarīgi?

Skolas prioritāte "**Personalizēts un efektīvs mācību darbs stundā**" nozīmē, ka mācību process tiek **apzināti pielāgots skolēnu spējām, vajadzībām un interesēm**. Diferenciācija, individualizācija un personalizācija ir trīs dažādi, savstarpēji papildinoši veidi, kā to īstenot.

DIFERENCIĀCIJA – darbs ar skolēnu grupām

Vienkārši: skolotājs vienā klasē piedāvā dažādus ceļus, kā sasniegt mērķi.

Galvenais jautājums: *Kā vienā klasē mācīt skolēnus ar dažādu sagatavotību?*

Skolotāja darbības:

- piedāvā dažādas grūtības pakāpes uzdevumus;
- diferencē darba tempu, uzdevumu apjomu un atbalsta līmeni;
- organizē pāru un grupu darbu;
- izmanto dažādas metodes, materiālus un tehnoloģijas;
- pielāgo stundas struktūru skolēnu vajadzībām.

Skolēna darbības:

- strādā sev atbilstošā līmenī;
- mācās savā tempā;
- sadarbojas ar citiem;
- sasniedz kopīgi noteikto rezultātu.

INDIVIDUALIZĀCIJA – darbs ar konkrētu skolēnu

Vienkārši: skolotājs pielāgo mācīšanos vienam skolēnam.

Galvenais jautājums: *Kas tieši šim skolēnam ir vajadzīgs, lai viņš varētu mācīties veiksmīgi?*

Skolotāja darbības:

- pielāgo uzdevumus vai atbalstu konkrētam skolēnam;
- ņem vērā skolēna spējas, motivāciju un mācīšanās tempu;
- nodrošina individuālu atgriezenisko saiti;
- nepieciešamības gadījumā izstrādā individuālu mācību plānu.

Skolēna darbības:

- saņem sev nepieciešamo atbalstu;
- strādā pie tiem pašiem mērķiem, bet atšķirīgā veidā;
- pakāpeniski attīsta patstāvību.

PERSONALIZĀCIJA – skolēns vada savu mācīšanos

Vienkārši: skolēns pats uzņemas atbildību par mācīšanos.

Galvenais jautājums: *Kā skolēns pats plāno, īsteno un izvērtē savu mācīšanos?*

Skolotāja darbības:

- palīdz skolēnam formulēt mācību mērķus un kritērijus;
- konsultē un sniedz profesionālu atbalstu;
- veicina refleksiju un pašvērtējumu;
- uzticas skolēna izvēlēm.

Skolēna darbības:

- izvirza mācību mērķus;
- izvēlas uzdevumus, tematus un darba veidu;
- izvērtē savu progresu;
- uzņemas atbildību par rezultātu.

Kritērijs	Diferenciācija	Individualizācija	Personalizācija
Kam tiek pielāgots mācību process	Skolēnu grupām	Vienam skolēnam	Pašam skolēnam
Kas vada mācīšanos	Skolotājs	Skolotājs	Skolēns
Mācību mērķi	Kopīgi visiem	Kopīgi, to sasniegšana individuāli pielāgota pēc prasmēm un vajadzībām	Individuāli formulēti
Uzdevumi	Dažādas grūtības	Individuāli pielāgoti pēc prasmēm un vajadzībām	Skolēna izvēlēti
Atbildība	Skolotājam	Skolotājam	Skolēnam
Piemērots, ja	Klasē ir dažāds līmenis	Nepieciešams specifisks atbalsts	Attīstām pašvadītu mācīšanos

Atceries

- Diferenciācija, individualizācija un personalizācija **nav savstarpēji izslēdzošas**.
- Efektīvā stundā tās bieži **pastāv vienlaikus**.
- Personalizācija parasti balstās uz labi īstenotu diferenciāciju un individualizāciju.

Jautājums sev pēc stundas:

Kura no šīm pieejām man šodien bija visizteiktākā?